

Ročník XXIV

květen 2024 | číslo 1

CHALOUPKA

ČASOPIS PRO OSOBY SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Cena
Mathildy
Nostitzové

TyfloBrno
2024

Brněnské
odbočky SONS
se sloučily

TyfloCentrum Brno, o. p. s.

Chaloupka

časopis pro osoby se zrakovým postižením

ročník XXIV, číslo 1

vydáno v květnu 2024

Vydává

TyfloCentrum Brno, o.p.s.

Chaloupkova 3131/7

612 00 Brno - Královo Pole

Kontakt

chaloupka@tyflocentrumbrno.cz

515 919 770

***Od roku 2005 vydáváno za finanční podpory
Úřadu městské části Královo Pole. Děkujeme!***

Obsah čísla

Tleskalo jí plné Stavovské divadlo	5
HapAteliér hledá šikovné pracovníky	6
Když dva dělají totéž, nemusí to být totéž.	7
Brněnské odbočky SONS se spojily	9
Sloučené služby sociální rehabilitace	10
Proč dále poskytujeme Průvodcovské služby.....	12
Do přírody s bílou holí	13
TyfloBrno 2024.....	15
Zajímavé události v Terapeutické dílně	16
Víte, co je to Corvus?.....	17
Den nevidomých si připomínáme již 77 let	18
CESTUJEME PO BRNĚ	20
Změny ve smyčce Mifkova v Brně Líšni.....	20
Nové obchůdky u Hlavního nádraží	21
Změny České pošty	21
S CHALOUPKOU V KUCHYNI	22
Zmrzliny v TyfloCentru	22
Čištění trouby bez chemie.	24
UŽITEČNÉ KONTAKTY	26
REDAKCE	30

Milé čtenářky a milí čtenáři,

dostává se k vám další číslo naší Chaloupky, které vychází již 24 let.

Po nejteplejším roce v historii měření přišla teplá zima a brzké teplé jaro a jediné, co nám může být líto, pokud mrazíky tu předčasně rozkvetlou přírodu opět poničily a nebude úroda. Příznivé počasí nás již vylákalo na řadu venkovních aktivit.

Máme za sebou rok, který byl ve znamení sloučení služeb a tak i bilancujeme, co to přineslo nejen nám, ale hlavně uživatelům našich služeb.

V jednom z článků se také zamyslíme nad věčnou otázkou, jaký je rozdíl mezi činností odbočky SONS a činností našeho TyfloCentra.

V letošním roce jsme pro vás po 9 letech připravili mimořádnou akci „Nevidomí za volantem“, která se konala 25. dubna. Nevidomí se opět proháněli po Masarykově okruhu. Akce byla tak trochu náhradou za neuskutečněnou akci v roce 2020, kdy jsme si připomínali 20 let od založení naší společnosti, ale pandemie nám uspořádání neumožnila. S ohlasy na tuto skvělou akci se s vámi podělíme v podzimním čísle naší Chaloupky.

Na září chystáme další ročník soutěže v prostorové orientaci a samostatném pohybu TyfloBrno 2024. Tentokrát zavítáme do městské části Brno – sever, konkrétně na Lesnou.

Za všechny kolegyně a kolegy přejeme příjemné jarní a letní měsíce.

Hana Bubeníčková

Tleskalo jí plné Stavovské divadlo

Dne 11. března se konal již 12. ročník benefičního koncertu pro Mathildu, v rámci kterého byla předána Cena Mathildy Nostitzové. Laureátkou této ceny se stala naše paní ředitelka, Hana Bubeníčková. K udělení ceny řekla: *„Dostat cenu za celoživotní práci ve prospěch zrakově postižených od Nadačního fondu Mathilda byla pro mne velká čest. Uvědomíte si, že vaší práce si někdo všímá a především ji oceňuje. Stojí za ní stovky hodin práce, často nad rámec povinné pracovní doby, stojí za ní celá řada dalších lidí, kteří tomu, co děláte, fandí, provází vás, poradí, pomáhají. Bez přátel, kolegů a podporovatelů prostě není úspěchu. Cena Mathildy Nostitzové tedy patří všem, kteří mi kdy pomohli a pomáhají, věří mi a podporují.“*

Nadační fond Mathilda vznikl v roce 2010 a jeho patronkou se stala paní hraběnka Mathilda Nostitzová. Hlavním nosným programem je získávání finančních prostředků a podpora vybraných projektů podporující zrakově postižené. Nadační fond Mathilda organizuje vlastní chov, výchovu a výcvik vodících psů, podporuje zrakově postižené hudební interprety a realizuje další vlastní projekty. Cena Mathildy Nostitzové je udělována od roku 2022. Prvním laureátem této ceny se stal in memoriam Josef Cerha, zakladatel a dlouhodobý ředitel Tyfloservisu. Druhým laureátem se stal Jirka Mojžíšek, tvůrce softwaru pro nevidomé.

Letošní benefiční koncert pro Mathildu uváděla skvělá Eva Holubová a její dcera Karolína Zdeňková. Bez nároku na honorář vystoupili také Honza Jareš, nevidomý zpěvák a klavírista, a v hlavní části koncertu vystoupil Janek Ledecký se svými hity i novějšími písněmi.

Petr Sýkora

HapAteliér hledá šikovné pracovníky

Každoročně řešíme, jak ufinancovat naši Chráněnou dílnu HapAteliér, jejíž chod chceme udržet. Za posledních 6 let vzrostla minimální mzda o 72 %, zatímco příspěvek na zaměstnávání osob se zdravotním postižením jen o 18 %.

Minimální mzda a příspěvek na zaměstnávání osob s těžkým zdravotním postižením na chráněném trhu práce spolu velmi úzce souvisí. Zvyšování minimální mzdy obvykle znamená zvyšování mezd na chráněném trhu práce, které se obvykle pohybují jen nepatrně výš než minimální mzda. Letošní rekordní navýšení minimální mzdy o 1.600 Kč tak chráněný trh práce velmi razantně zasáhne.

Ani rekordní výnos naší chráněné dílny v loňském roce nepomohl k vyrovnanému hospodaření. Je to dáno tím, že produktivita práce osob s těžkým zrakovým postižením prostě nikdy nemůže skokově růst, jak se skokově zvyšuje minimální mzda. Navíc výrazně vzrostly i další náklady, které jsou pro chod chráněné dílny nezbytné.

Rádi bychom Chráněnou dílnu HapAteliér udrželi jako pracoviště zaměstnávající výlučně zrakově postižené, nicméně se nedaří najít zrakově postižené, kteří by chtěli v dílně pracovat. Víte-li tedy o někom, kdo je zrakově postižený a zajímají jej ruční práce s keramikou i jinými materiály, řekněte mu o naší malé dílně. Zájem o naše výrobky je poměrně stálý a výrobky jdou poměrně na odbyt. Co se týče prodeje, vrátili jsme se po pandemii covidu do stavu, kdy to, co vyrobíme, také prodáme. Každý výrobek představuje osobité příběhy, které chceme mnohem více prezentovat.

Petr Sýkora

Když dva dělají totéž, nemusí to být totéž.

Chodíte na cvičení do Tyfla i do SONSu? Účastníte se různých jiných aktivit pořádaných Tyflem či odbočkou SONS? A jaký je mezi oběma aktivitami rozdíl? Pokud odpovíte, že žádný, může se to tak na první pohled opravdu jevit. Jaký je tedy rozdíl mezi sociální službou a spolkovou činností SONS? Je to otázka, na kterou není jednoduché odpovědět.

Máte-li těžké zrakové postižení, jistě víte, že veřejných zájmových aktivit, kterých byste se mohli účastnit, je velmi málo nebo skoro žádné. Na běžné skupinové cvičení vás nepřijmou, protože se vám z důvodu zrakového postižení nemohou individuálně věnovat nebo nevědí, jak s vámi pracovat. Nebo se těchto aktivit nemůžete účastnit sami, potřebujete doprovod či asistenci. A tak tu jsou organizace, které takovou činnost připraví právě pro vás. Je to činnost, kterou rádi děláte, a je vám úplně jedno, zda ji organizuje Tyflo nebo SONS. Cílem obou je vaše spokojenost.

SONS tím jistě také sleduje rozšíření řad členské základny, aby se z nových členů spolku mohli jednou stát nejen členy, kteří užívají, co druzí zorganizují, ale jednou i samotnými pořadateli takových aktivit. Aktivity SONS obvykle vede někdo, kdo je na tom podobně jako vy. Členská základna SONS stárne a mladší lidé o organizování spolkové činnosti zájem moc nemají.

Pro sociální služby je jakákoliv aktivita prostředkem nikoliv cílem. Cílem sociální služby je vaše zapojení do aktivního života, posílení vašich kompetencí, zlepšení vašich dovedností, zmírnění dopadů sociální izolace a zvýšení kvality vašich životů. Zní to možná moc učeně, ale nespornou výhodou sociálních služeb je vytvoření

potřebných podmínek pro danou aktivitu, například schopnost zajistit doprovod, pokud jej potřebujete.

Aktivity sociálních služeb mohou vést pouze lidé k tomu určení: sociální pracovníci, pracovníci v sociálních službách, další odborní pracovníci s konkrétně určeným vzděláním, s konkrétní náplní práce. Je to prostě zaměstnání. Obvykle se jedná o pracovníky, kteří musí splňovat i další náležitosti a obvykle se jedná o vidící zaměstnance, i když mezi kolegy a kolegyněmi v přímé péči máme i zrakově postižené. Ale například průvodce nemůže dělat zrakově či jinak zdravotně postižený člověk. Aktivitu SONS může organizovat prakticky kterýkoliv člen spolku bez ohledu na zdravotní stav, vzdělání či jiné dispozice. Neznamená to však, že by aktivity spolku byly hůře zajištěny nebo špatně zorganizovány. Musíte ale počítat s tím, že vám třeba nezajistí doprovod.

Aktivity sociálních služeb se musí řídit předem stanovenými pravidly (standardsy), využívání sociální služby musí být plánováno, sledováno a hodnoceno nejen jako celek, ale především individuálně. To spolková činnost dělat nemusí, a pokud to dělá, je to jenom k dobru.

Možná si nyní řeknete, proč tak složitě. Nestačila by jen ta volnočasová činnost odboček SONS? Věřte mi, že nestačila. Dnes už ani ve spolkové činnosti nenajdete aktivního člena, který by svou práci ve prospěch členské základny dělal zcela zdarma. Tyto aktivity jsou obvykle pro účastníky bezplatné a tudíž závislé na získaných finančních prostředcích. Jen z darů tuto činnost dnes nezaplatíte. A úřady, poskytující finanční prostředky na činnost, se zajímají o to, kam a komu peníze poskytují.

Proto je tu Zákon o sociálních službách, prostřednictvím kterého má být zajištěna primární péče. Veřejný zájem je jasně daný – zamezit sociálnímu vyloučení, udržet život lidí se zdravotním postižením v přirozeném prostředí,

snížovat jejich závislost na pomoci druhých osob. Třeba tím, že se něco naučíte, procvičíte, udržujete dovednost. A tam, kde se bez cizí pomoci neobejdete, pomůže kvalifikovaná osoba podle jasných pravidel. Na to veřejná správa bude ochotna poskytovat finanční prostředky.

Posláním spolku je zejména hájit zájmy členů, v případě SONS těžce zrakově postižených. A že neřešených problémů je víc než dost. Jenže prosadit nějaký záměr ve prospěch zrakově postižených je „běh na dlouhou trať“. Je potřeba se jí věnovat opravdu dlouhodobě. Historie ukazuje, že se dlouhodobý a neustálý tlak vyplatí. Vidíme to například na škále kompenzačních pomůcek, o kterých se před 30 lety nikomu ani nesnilo. Vidíme to například i na bezbariérových úpravách veřejného prostoru a každý, kdo se jen trošku touto oblastí zabývá, jistě potvrdí, že je to nikdy nekončící práce. Je však potřeba nepolevovat a s nedostatky bojovat, upozorňovat na ně tak, aby většinová společnost měla zájem je řešit. A to je pravý význam spolkové činnosti. Sociální služby v tom mohou pomoci, ale nevyřeší to za vás.

Hana Bubeníčková

Brněnské odbočky SONS se spojily

V sobotu 4. listopadu proběhlo společné shromáždění brněnských odboček SONS, na kterém bylo schváleno sloučení obou odboček Brno – střed a Brno - sever. Od 1. ledna 2024 tak je v Brně jediná Oblastní odbočka SONS. Na členském shromáždění byla zvolena nová rada Oblastní odbočky Brno. Předsedou sloučené odbočky byl zvolen Zdeněk Hluší.

Hana Bubeníčková

Sloučené služby sociální rehabilitace

V loňském roce jsme poprvé poskytovali naše služby v novém. Poradenství, aktivizační i asistenční služby jsme zařadili pod sociální rehabilitaci. V minulých číslech Chaloupky jsem se věnovala vysvětlením, jak je to možné.

Připomenu, že jednotlivé definované druhy služeb mají podle Zákona o sociálních službách povinnost poskytovat určité tzv. základní činnosti. Například nácvik specifických dovedností, nácvik běžných a alternativních způsobů komunikace, nácvik práce s informacemi, doprovázení, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při vyřizování běžných záležitostí, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti.

Některé druhy služeb mají v Zákoně o sociálních službách těch základních činností méně, jiné druhy jsou definovány jako rozsáhlé služby s mnoha základními činnostmi, které musí poskytovat. U mnoha druhů služeb se tyto činnosti opakují a právě poradenství, aktivizační a částečně i asistenční služby bylo možné do sociální rehabilitace začlenit. Nemusíme již vymezovat, v rámci které sociální služby tu či onu základní činnost poskytujeme. Příkladem mohou být právě doprovody klientů tam, kam potřebují. Tuto činnost mají definovány v Zákoně o sociálních službách jak průvodcovské služby, tak sociální rehabilitace.

Pro klienty sloučení všech činností, které nabízíme, do jedné služby bylo jednoznačnou výhodou. Uzavírají jen jednu smlouvu místo čtyř, pokud využívali dřívější služby.

Pracovníci mohou poskytnout větší rozsah služby sami, aniž by klienta museli doporučovat ke kolegovi, týká se to zejména doprovodů a poradenství.

Přesto některé činnosti zůstávají specializované, týká se to hlavně nácvikových dovedností.

Nejvíce klientů (přes 130) využilo Nácviku práce s kompenzační pomůckou. Ostatní nácvikové kurzy (vaření, základy komunikace, vizuální prezentace, mapování prostředí při obstarávání osobních záležitostí a potřeb) využilo přes 60 klientů.

Asistenční služby využilo více než 100 klientů a bylo jim poskytnuto přes 2 tisíce úkonů. Jednalo se o doprovody na různá místa, kam klient potřeboval. Velkou částí těchto doprovodů jsou nákupy se službou orientace na trhu výrobků ke zvýšení povědomí o nakupovaném sortimentu. Téměř 90 klientů využilo novou službu „doprovod klienta v rámci poskytnutí služby“ z nejbližší zastávky MHD nebo pro dojíždějící z nádraží. Zvýšila se tak dostupnost našich služeb.

Aktivizační služby využilo více než 100 klientů. Jedná se o velmi rozmanité akce typu zdravotního cvičení, besedy, procvičování paměti, poznávací exkurze a turistické vycházky.

Poradenské služby využilo celkem více než 100 klientů, převážně v rámci odborně technického poradenství.

Lukáš Musil

*Ilustrační foto:
Pichtův psací stroj Tatrapoint*

Proč dále poskytujeme Průvodcovské služby

Samostatné průvodcovské služby jsme v naší nabídce ponechali z několika důvodů.

V rámci sociální rehabilitace nabízíme doprovody jako pravidelnou a poměrně častou službu klientům, kteří si nemohou osobní záležitosti vyžadující návštěvy nejrůznějších institucí a veřejných prostor vyřídit sami.

K zachování samostatné průvodcovské služby nás motivoval především fakt, že doprovázení nevidomých na místa, která potřebují navštívit, je jednou z nejzákladnějších služeb pro tuto cílovou skupinu.

Ne všichni zrakově postižení využívají nebo chtějí využívat rozsáhlé nabídky naší sociální rehabilitace. O jejich potřeby se dobře postarají neformální pečovatelé, obvykle rodinní příslušníci, ale najednou se mohou ocitnout v situaci, kdy neformální pečovatel nemůže.

Dalším důvodem je naše vstřícnost vůči zrakově postiženým návštěvníkům z jiných regionů, kteří při svých cestách potřebují jednorázovou službu doprovodu, protože se v Brně nevyznají.

A právě pro tyto klienty je tu naše průvodcovská služba s jednodušším a dostupnějším systémem zajištění.

Nina Novaková

*Ilustrační foto:
ukázka chůze s bílou holí*

Do přírody s bílou holí

Díky projektu Do přírody s bílou holí, který je financován Odborem životního prostředí Magistrátu města Brna, jsme se v loňském roce měli možnost spolu s vámi dostat na různá zajímavá místa a i u nás v TyfloCentru se konalo několik inspirativních akcí. Tématem projektu v loňském roce byla zdravá a udržitelná výživa. Zaměřovali jsme se tak na akce, které s tímto tématem souvisí. Byli jsme například ochutnávat čerstvé farmářské produkty na farmě Ráječek, kde jsme se dozvěděli spoustu zajímavých informací o tom, jak se takové produkty pěstují. Mohli jsme ochutnat například různé odrůdy rajčat nebo salátů a nechyběla ani ochutnávka jahod, jejichž pěstování se na farmě ve svých sklenících věnují.

Zúčastnili jsme se workshopu v čokoládovně Ayala. Čokoládu tady ručně vyrábí z kakaových bobů, které dováží až z daleké Nikaraguy a jejichž kvalitu čokoládoví mistři bedlivě kontrolují. Kromě poutavého vyprávění o čokoládě jsme měli možnost si vyzkoušet i pravou čokoládovou degustaci, na které jsme si připadali jako profesionální porotci na soutěži o tu nejlepší čokoládu. A zažili jsme nejen degustaci čokolády, ale i ochutnávku ručně vyráběných moravských sýrů a vína ve Vinné galerii, která byla doplněna povídáním o tom, jak se vyrábí sýry a víno v souladu s přírodou. Díky ekologickému sdružení Rezekvítek, které s námi pravidelně spolupracuje, jsme si vyzkoušeli vyrábět směsi na bylinné čaje. Každou bylinku jsme mohli prozkoumat hmatem, čichem a také ochutnat její chuť v čaji. Bylinky jsme si pak podle našich chuťových a zdravotních preferencí namíchali do čajových sáčků, které jsme si i vlastnoručně ozdobili.

S Rezekvítkem jsme si byli prohlédnout nově zrekonstruovaný park na Moravském náměstí a ukázali jsme si prvky, které přispívají k tomu, aby Brno bylo ekologické město.

Aktivít v rámci projektu bylo v loňském roce mnoho a další nás čekají v roce letošním. Tématem letošního projektu je ekologické zpracování odpadů, i nabídka aktivit bude tentokrát velmi pestrá. Dozvíme se něco o bezobalových obchodech, povíme si o „zero waste“ přístupu a mnoho dalšího. Už teď můžeme slíbit, že se se sdružením Rezekvítek vydáme na zajímavou vycházku a jistě nám i připraví poutavý workshop, kde si společně něco vytvoříme. Také se chystáme na návštěvu pražírny kávy do Bwindicoffee, kde si vyslechneme povídání nejen o kávě a o tom, co je to fair trade, ale také o Ugandě a jejích obyvatelích, protože právě z Ugandy tato organizace své produkty dováží.

Šárka Morávková

Ilustrační foto: nevidomý si „prohlíží“ dravce

TyfloBrno 2024

Letos nás čeká opět tradiční soutěž v prostorové orientaci a samostatném pohybu TyfloBrno. Soutěž je určena především nevidomým lidem, kteří brázdí ulice našich měst a obcí samostatně bez průvodce a chtějí si zkusit projít neznámou trasu jen podle jejího popisu. V letošním roce bude hostitelem 16. ročníku této soutěže městská část Brno sever, kam se soutěž vrací po 15ti letech. Soutěž se uskuteční v sobotu 14. září 2024.

Soutěžit může i ten, kdo se nebojí dočasně vyměnit nej-důležitější lidský smysl – zrak – za klapky na očích, černočernou tmou, zvukového průvodce a bílou hůl. Velmi podnětná bývá soutěž i pro majitele vodicích psů, kteří si trasu projdou bez pomoci vodicího psa.

Věříme, že odměnou pro účastníky bude nezapomenutelný zážitek. Vidící si odnesou lepší schopnost vcítit se do potřeb těch, kteří jsou o zrak trvale připraveni. Nevidomí zase vzpomínky na společně strávené chvíle a utvrzení v tom, že „slepotou život nekončí“ a že „přijímat podanou ruku na cestě tmou“ je sice fajn, ale není nad to, když si člověk dokáže pomoci sám.

Zahájení soutěže: 9.00 hod. v prostorách Základní školy Janouškova 2, Brno – Černá pole

Start prvního soutěžícího: 9:30 hodin

Vyhlášení výsledků: v 15:30 hod.

Předpokládaný konec soutěže: v 16:00 hod.

Přihlášky budou k dispozici nejpozději do konce května s veškerými pokyny. V případě zájmu pište na e-mail: dufkova@tyflocentrumbrno.cz, tel. 774 715 090.

Aneta Dufková

Zajímavé události v Terapeutické dílně

Dne 21. března se v prostorách naší dílně konal „Den otevřené dílny“. Akce byla zacílená na osoby se zrakovým znevýhodněním. Zájemci měli možnost se seznámit s provozem dílny, s výrobními postupy a materiály, mohli si některou výrobu přímo vyzkoušet. Návštěvníci se nejvíce zajímali o práci s keramickou hlinou, o výrobu přáníček technikou embosování, drátování, odlévání vosků, výrobu „vonítek“ do skříně, mýdel aj. Návštěvníci byli hodně zvědaví, chtěli se seznámit se vším, čím dílna disponuje, v jednu chvíli nám nestačily na odkládání předmětů ani čtyři velké pracovní stoly. Děkujeme všem, kdo se přišli do naší terapeutické dílny podívat. Máme skvělé zážitky z nových kontaktů.

Na polovinu měsíce září chystáme Výstavu výrobků Dílny HapAteliér, a to jak výrobků uživatelů terapeutické dílny, tak výrobků zaměstnanců chráněné dílny. Výstavu si budete moci prohlédnout v našem Domě služeb pro nevidomé Josefa Chaloupky na Chaloupkově 7, v přízemí, v aule. Datum zahájení výstavy a časy, kdy budete moci přijít, budou upřesněny na konci prázdnin. Tato výstava bude pro širokou veřejnost. Budete si moci prohlédnout nejen výrobky, ale také pomůcky pro výrobu, jako například sádrové formy, pletací kruhy, ruční šicí stroj. Výstava bude doplněna projekcí našich fotografií. Více informací bude včas k dispozici na webu, facebooku a v plánu aktivit pro klienty.

Helena Křížová

Víte, co je to Corvus?

Jedná se o asistivní technologii, která pomáhá nevidomým a slabozrakým uživatelům zpřístupnit především základní funkce mobilních telefonů s OS Android. Tato aplikace nabízí rozhraní, které jim umožňuje pomocí několika jednoduchých gest vyřídit své hovory, zvládnout přečíst či odepsat na SMSky a spravovat kontakty. Mimo tyto základní funkce však umí samozřejmě mnohem víc: např. umožňuje svým uživatelům poslouchat běžné a internetové vysílání nejrůznějších stanic, sledovat zpravodajské servery přes kanály RSS a různé pořady prostřednictvím podcastů, dále si stahovat a poslouchat knihy z digitálních knihoven a přehrávat audioknihy v Mp3 přehrávači.

Je zřejmé, že nabídka funkcí tímto systémem vybaveného telefonu může uspokojit i náročnější uživatele, přitom zachovat jednoduchou a intuitivní obsluhu dotykového telefonu. Corvus je určitou alternativou ke známému a v našem TyfloCentru rovněž dostupnému telefonu pro nevidomé BlindShell, jenž je produktem české firmy Matapo. Corvus k nám přišel ze sousedního Slovenska a je kompletně počeštělý. Díky firmě Touch&Speech, která jej stále rozvíjí, se mohou u nás v Česku klienti SONS a TyfloCenter s tímto řešením elektronické komunikační pomůcky více seznámit, neboť slovenští přátelé nám poskytli licence zcela zdarma! Máte-li zájem o bližší předvedení této technologie zpřístupnění dotykových mobilních telefonů, kontaktujte naše lektory v oddělení technické rehabilitace a domluvte si u nich návštěvu.

Jan Pokorný

Den nevidomých si připomínáme již 77 let

V letošním roce to bude již 77 let, kdy si 13. listopad připomínáme jako Den nevidomých. Poprvé se tak stalo v roce 1947 v Brně v tehdejší Československu.

K tomuto výročí byla dne 5. února 2024 v Technickém muzeu v Brně zahájena komorní výstava Historie a kultura nevidomých, která je pro návštěvníky k vidění do konce tohoto roku. Vystavené předměty, dokumenty a fotografie poukazují na vzdělávání nevidomých, zaměstnání i jejich volnočasové aktivity.

13. listopad je den, kdy si připomínáme narození Valentina Haüye (1745), zakladatele historicky prvního ústavu pro výchovu a vzdělávání nevidomých dětí v Paříži (1784). Odtud vyšel rovněž Louis Braille (1806-1852), který vytvořil námi nevidomými tak známé písmo, které nám umožňuje zapisovat text a číst jej. Uznání se však dočkal až krátce před svou smrtí v roce 1850.

Mimořádně významnou akcí, která ve skutečnosti zastupovala myšlenku Dne nevidomých, byla celosvětová Výstava slepeckého tisku konaná v roce 1935 v Praze. Bylo na ní shromážděno množství důkazů o trvalém postupu nevidomých v přibližování se většinové společnosti v oblasti kultury.

V roce 1947 dva učitelé brněnského ústavu pro nevidomé, Rudolf Krchňák a Lubomír Nop, 13. listopad poprvé připomínali jak Den nevidomých.

Oba pedagogové razili heslo „Pryč s pokladničkami“, což mělo přispět k občanské rovnoprávnosti a lidské hrdosti všech nevidomých dětí a dospělých. Tímto také upozorňovali, že nevidomý je samostatný člověk, který si na živobytí svou prací může vydělávat.

V současné době je tento den (13. listopad) připomínkou jejich nelehkého, ale naplno prožitého života.

Výstava připomíná i počátky spolkové činnosti nevidomých na našem území, které se datují již do dob Rakouska – Uherska. V roce 1902 vzniká Podpůrný spolek samostatných slepců (*pojem „slepec“ v té době nebyl považován za nevhodný termín a běžně se používal, pozn. redakce*).

V roce 1927 uspořádal tento spolek první celostátní sjezd nevidomých občanů v Praze s mezinárodní účastí. Prezentovala se na něm činnost spolků, které sdružují samostatně pracující řemeslníky nebo hudebníky. Právě v této době se přípravě ke státním zkouškám z hudby také hlásí stále více nevidomých.

V roce 1937 brněnská odbočka tohoto spolku přebírá dům na tehdejší Třebízského (dnešní Chaloupkově) ulici č. 7 jako dar Josefa Chaloupky. Přičinila se o rozsáhlé stavební adaptace budovy na ubytovnu, ve dvorním traktu vybudovala dílny a obnovila prodejnu slepeckých výrobků.

***Eliška Hluší,
Technické muzeum v Brně***

Ilustrační foto: expozice Kultura nevidomých v Technickém muzeu v Brně

Změny ve smyčce Mifkova v Brně Líšni

Dopravní podnik města Brna začal pro odbavování cestujících v tramvajové smyčce Mifkova v Brně Líšni ve větší míře využívat i třetí, odstavnou kolej. To s sebou nese docela zásadní problém pro všechny cestující, protože tramvaj stojící na této koleji je ze strany středového nástupního ostrůvku zastíněna jinou stojící tramvají. Navíc informace o tom, že spoj odjíždějí z odstavné koleje, je zobrazována na světelné tabuli vozidla na opačné straně, než je nástupiště. Tedy ani vidící cestující to nemají jak zjistit. Jediným pomocníkem pro ně je vyvěšená tabulka s časy odjezdů vozů z této koleje. A co našinci? Jednou z možností řešení je přijít na středovém ostrůvku až k předním dveřím tramvají, tam si povelem č. 6 z VPN aktivovat odjezdový informační panel, doufat, že bude mluvit a tím řidiče upozorní, že na ostrůvku je nevidomý cestující a doufat, že jej na odjezd vozidla z nestandardní koleje upozorní. Někdy to funguje, ale... Druhou možností je, že se stejně jako vidící cestující budeme řídit také časy odjezdů vozidel z této koleje.

A ještě malé upozornění. Přístup k odstavné koleji je buď ze zadní strany, po úzkém chodníčku mezi oplocením smyčky a kolejemi, nebo z přední strany, po sestoupení z ostrůvku a přejití přes dvoje koleje. Nástupní ostrůvek odstavné koleje je provizorní, panelový a hodně úzký, takže opatrně.

Nové obchůdky u Hlavního nádraží

Půjdete-li u Hlavního nádraží podél zdi od pošty směrem k příjezdové hale Hlavního nádraží, tak se nenechejte zaskočit trojmi dveřmi, které se při vašem průchodu kolem zdi můžou samovolně otevírat. Ty první, počítané od signálního pásu přechodu přes tramvajové koleje, vedou do lékárny Dr. Max. Druhé potom do prodejny Relay, kde si můžete zakoupit různé časopisy, hračky, alko i nealko nápoje apod. Třetí dveře pak vedou do prodejny Bubble tea, kde vám na místě připraví spoustu různých nejen ovocných nápojů, ale i čaj či kávu, třeba i se zmrzlinou. Teprve asi 10 metrů za touto prodejnou, jsou dveře do příjezdové haly vlakového nádraží. Ty bývají zpravidla otevřené. Pro jejich snadnější dohledání si můžete aktivovat hlasový majáček nad vstupem do městského podchodu, který je prakticky naproti nim, jen o malinko blíže ke směru vašeho příchodu.

Změny České pošty

V únoru byla zrušena pobočka České pošty ve Velkém špalíčku. Místo ní byla znovu zprovozněna pobočka na ulici Orlí, tedy na svém původním místě.

Josef Konečný

(všechny příspěvky v rubrice Cestujeme po Brně)

Zmrzliny v TyfloCentru

V naší úžasné „Tyflo-kuchyňce“ byl rozšířen sortiment elektrospotřebičů. Od rýžovaru, kuchyňského robotu, multifunkčního hrnce, horkovzdušné fritézy až po zmrzlinovač.

Prázdniny a parné měsíce jsou sice před námi, ale to neznamená, že se nemůžeme seznámit s letním receptem na zmrzliny.

Zmrzlinovač je přístroj na výrobu domácí zmrzliny. Funguje na jednoduchém principu. Ingredience smícháte, vložíte do přístroje, zmáčknete tlačítko a za 45 minut máte hotovo. Zmrzlinovač je vybaven metličkami, které směs v nádobě po celou dobu šlehají, a během tohoto procesu je směs v nádobě postupně ochlazována a hmota postupně tuhne. Zmrzlinu lze okamžitě podávat.

V tomto přístroji můžeme připravit ovocný sorbet i smetanovou zmrzlinu. Základem smetanových zmrzlin je mléko, jogurt nebo tvaroh. U ovocných sorbetů se můžete vyřádit a zapojit svoji fantazii. Můžete použít různé kombinace ovoce i bylinek. Základem sorbetu je ovocná šťáva nebo pyré. Nebo také ledový čaj, pro dospělé se může kombinovat likér, šumivé víno nebo dokonce koňak. Místo cukru lze použít med nebo třeba různé druhy sirupu.

Eva Hrubanová

Nabídneme Vám několik receptů na výrobu zmrzlin.

Jogurtová zmrzlina

- 250 g jogurtu
- 100 ml plnotučného mléka
- 200 ml smetany ke šlehání
- 1 sáček vanilkového cukru

Vše smíchat v hladkou směs a dát do zmrzlinovače.

Čokoládová zmrzlina

- 300 ml smetany ke šlehání
- 200 ml plnotučného mléka
- 3 lžíce cukru
- 2 lžíce kakaa
- 1 žloutek
- 50 g hořké čokolády (70 % a více)

V kastrůlku smíchejte mléko se smetanou, přidejte kakao, cukr a žloutek. Směs dobře vymíchejte a přiveďte téměř k varu. Stáhněte z plotny a vmíchejte nalámanou čokoládu. Nechte vychladit a až poté dejte do zmrzlinovače.

Citronová zmrzlina (sorbet)

- 2 větší citrony (omyté)
- 100 g cukru krystal
- 300 ml vody

V kastrůlku svařte vodu s citronem, přidejte 2 lžičky nastrohané citronové kůry. Směs nechte vychladnout. Z citronu vymačkejte co nejvíce šťávy. Šťávu vlijte do vychladlé směsi v kastrůlku, promíchejte a přecedte přes jemné sítko. Poté můžete vlít do zmrzlinovače.

Čištění trouby bez chemie.

Postačí jenom jedna ingredience. Stačí použít horký vzduch a ocet

Jak vyčistit troubu tím nejjednodušším způsobem?

Pokud máte tu pravou ingredienci, tak je to hračka. Tím, co budete potřebovat, je ocet. Nikoliv klasický kvasný lihový, ale, takzvaný bílý ocet. Ten bez problémů seženete v našich obchodech, nebo ho určitě můžete mít doma. A potřebovat ho nebude nijak moc, jelikož postačí pouze jeden jediný šálek.

Nechte troubu dělat svou práci.

Vezměte zapékací skleněnou mísu a do ní šálek octu nalijte. Potom dejte mísu přímo do vaší trouby, tu zavřete a zapněte ji. Správná teplota je 180 stupňů. Takto nechte dělat troubu svou práci po dobu asi 45 minut. Ocet se postupně začne ohřívat a začne se také odpařovat. Jeho síla tak začne působit přesně tam, kde také působit má. A to přímo ve vaší troubě.

Troubu vypněte a počkejte.

Po uplynulém čase troubu vypněte, ale neotvírejte ji. Nechte ji chladnout, což by mělo zajistit i to, že ocet bude kondenzovat na vnitřních stěnách a tím výrazně pomůže odstranit jakékoliv nečistoty, které zde jsou. Až když trouba dostatečně vychladne, ji můžete otevřít. Dejte si pozor, abyste ji neotevřeli moc brzo. Výpary z octa z trouby zbytečně utečou a také může hrozit i to, že se popálíte.

Otřete papírovými ručníky nebo hadříkem.

Na závěr už stačí jenom jediná věc, kterou je odstranění nečistot. K tomu postačí jak běžný hadřík, tak klidně i papírové utěrky. Jakékoliv nečistoty, mastnota

i spáleniny půjdou díky síle octu dolů úplně sami. A trouba bude dokonale čistá. A vy také velmi dobře víte, jak vyčistit troubu i příště. Zvláště, pokud to má být co nejjednodušší.

zdroj: <http://svetkreativity.cz/cisteni-trouby-bez-chemie-staci-pouzit-horky-vzduch-a-ocet>

Ilustrační foto: naše „Tyflo-kuchyňka“

UŽITEČNÉ KONTAKTY

TyfloCentrum Brno, o. p. s., Chaloupkova 7, Brno

Vedení společnosti 515 919 770

e-mail: vedeni@centrumpronevidome.cz

RNDr. Hana Bubeníčková – ředitelka 774 715 100

Mgr. Petr Sýkora, Ph.D., zástupce ředitelky 774 715 099

Bc. Kateřina Pokorná – vedoucí sekretariátu 774 715 102

Jana Novotná – asistentka 774 715 092

Mgr. Michal Ptáček – propagace a PR 515 919 664

Aneta Dufková

koordinátorka akcí, sbírek, dobrovolníků 774 715 090

Průvodcovské a předčitatelské služby 515 919 670

e-mail: pps@centrumpronevidome.cz

Mgr. Eva Hlaváčková, DiS. - vedoucí 774 715 088

Mgr. Nina Novaková 601 303 370

Mgr. Jana Gajdošová 774 715 094

Centrum sociální rehabilitace

e-mail: rehabilitace@centrumpronevidome.cz

Mgr. Lukáš Musil - vedoucí 515 919 671, 774 715 095

pracoviště Brno

Chaloupkova 3131/7, 612 00 Brno,

Poradna (čtvrtek 13 – 17 hod.) 515 919 767

Oddělení nácviku specifických dovedností 515 919 667

Mgr. Martina Baláková 601 303 368

Mgr. Jana Bočková 601 303 369

Bc. Eva Hrubanová 774 715 089

Tereza Rejtharová, DiS. 515 919 667

Oddělení technické rehabilitace

Bc. Martin Baláž 515 919 669, 774 715 105
Petr Kusák 515 919 668, 774 715 103
Ing. Jan Pokorný 515 919 665, 774 715 104

Oddělení asistenčních služeb 515 919 670

Mgr. Eva Hlaváčková, DiS. 774 715 088
Mgr. Nina Novaková 601 303 370
Mgr. Jana Gajdošová 774 715 094
Martina Čapková 601 303 371
Jitka Kamencová 607 401 244

Oddělení aktivizačních a poradenských služeb

515 919 672

Bc. Šárka Morávková 774 715 091
Mgr. Milena Šilhánová 774 715 098
Bc. Klára Volfová 774 715 108
Anežka Zubíčková, DiS. 774 715 097

Poradna pro odstraňování architektonických bariér

Josef Konečný 774 715 110

e-mail: bariery@tyflocentrumbrno.cz

Den pro neobjednané klienty v Brně: čtvrtek 13-17 hod.

pracoviště Břeclav

Národních hrdinů 12/1, 690 02 Břeclav

Mgr. Eva Jarošová 774 715 106

Jindra Seigertschmidová

e-mail: breclav@centrumpronevidome.cz

Poradna (středa 13 – 16:30 hod., pro neobjednané klienty)

pracoviště Znojmo

Masarykovo nám. 19, 669 02 Znojmo

Jitka Stračíková (Petrová) 774 715 107

Lucie Grosová, DiS. 774 715 109

e-mail: znojmo@centrumpronevidome.cz

Poradna (středa 13 – 17 hod., pro neobjednané klienty)

Dílna HapAteliér

e-mail: hapatelier@centrumpronevidome.cz

Mgr. Petr Sýkora, Ph.D. – vedoucí

515 919 772, 774 715 099

Terapeutická dílna

Mgr. Helena Křížová, vedoucí sociální pracovníce

515 919 775, 774 715 096

Zuzana Vašinová, DiS., Mgr. Miriam Kohoutová

Chráněná dílna

MgA. Tereza Viková, mistrová

515 919 774, 774 715 096

Alena Šidlíková, prodejna

515 919 773, 774 715 093

Ilustrační foto: naše dílna (nahore), naše prodejna (dole)

Tyfloservis - krajské ambulantní středisko Brno

Kamenomlýnská 2, 603 00 Brno

Tel. 541 212 810, 608 572 335-7

web: www.tyfloservis.cz/krajske-stredisko-brno/

e-mail: brno@tyfloservis.cz

vedoucí střediska: Mgr. Dana Slámová Cichá

Oblastní odbočka SONS Brno

Tel: 515 919 776, 736 680 669

web: www.sons.cz/brno

e-mail: brno-odbocka@sons.cz

Zdeněk Hluší: 608 484 346, hlusi@sons.cz

Marie Hauserová: 778 412 715, hauserova@sons.cz

Veronika Kaplanová: 770 101 435, kaplanova@sons.cz

Josef Kaplan: 603 475 638, kaplan@sons.cz

Návštěvní hodiny: pondělí a čtvrtek: 9 - 16

V jiné pracovní dny po předchozí telefonické domluvě.

Ostatní průvodcovské a přepravní služby v Brně:

1. **Průvodcovská služba ve stanici Brno, Hlavní nádraží**
tel. číslo 221 111 122, 24 hodin předem, bezplatná.
2. **DP asistent** – průvodcovská služba při použití MHD
tel. 543 173 460, objednávky 6 až 14 hodin ve všední den, nejméně 24 hodin předem. Služba je bezplatná.
3. **Senior Bus** – tel. 731 518 348, objednávky 7 až 15 hod.
ve všední den, nejméně 24 hodin předem, cena 50 Kč za jízdu.

Autoři článků

Hana Bubeníčková, Aneta Dufková, Eva Hrubanová, Josef Konečný, Helena Křížová, Šárka Morávková, Jan Pokorný, Michal Ptáček, Eliška Hluší, Lukáš Musil, Nina Nováková, Petr Sýkora

Editoři

Michal Ptáček – příjem příspěvků, sestavení časopisu

Hana Bubeníčková – korektury příspěvků, formátování textu, grafická úprava zvětšeného černotisku

Kateřina Pokorná, Jan Pokorný – korektura textu

Zvuková verze

Namluvil: Borek Kapitančík

Úprava zvukové podoby: Jan Pokorný

Tisk v bodovém písmu

Petr Kusák, Martin Kubiš

Distribuce

Aneta Dufková, Martin Kubiš

Jak nás můžete podpořit?

Slepota může postihnout kohokoliv z nás.

Pomozte nám i vy vybavit moderní dům sociálních služeb pro nevidomé Josefa Chaloupky, abychom mohli i nadále zlepšovat prostředí a služby pro naše klienty.

Příspěť můžete na transparentní sbírkový účet projektu Dům služeb pro nevidomé Josefa Chaloupky:

703 703 703 6 / 2010.

Finanční dary je možné také poslat či opakovaně posílat na náš hlavní účet

703 777 377 / 2010.

Pro jednoduché stanovení účelu daru je možné použít "zprávy pro příjemce" platby, kde lze stručně charakterizovat účel daru.

Věnovat můžete finanční prostředky na vybranou službu nebo pro dané pracoviště nebo podpořit některé naše aktivity.

Je možné nám dar poskytnout i bez určení použití, pak použijeme finanční dar dle vlastního uvážení tam, kde chybí finanční prostředky nejvíce.

Více informací se dozvíte na našem webu:

www.centrumpronevidome.cz/financni-pomoc

facebook:

@TyfloCentrum.Brno

@HapAtelier

@BlindFriendlyWeb

DĚKUJEME